

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

OSUVA Open
Science

This is a self-archived – parallel published version of this article in the publication archive of the University of Vaasa. It might differ from the original.

"Rättsvans är ej så lyckligt" : Terminologisk förankring genom TNCs rundfrågor till sakkunniga.

Author(s): Nissilä, Niina; Pilke, Nina

Title: "Rättsvans är ej så lyckligt" : Terminologisk förankring genom TNCs rundfrågor till sakkunniga.

Year: 2017

Version: Publisher's PDF

Copyright ©2017 Göteborgs universitet.

Please cite the original version:

Nissilä, N., & Pilke, N., (2017). "Rättsvans är ej så lyckligt" : Terminologisk förankring genom TNCs rundfrågor till sakkunniga. *Svenskans beskrivning* 35, 243–254.
<http://hdl.handle.net/2077/52211>

”Råttsvans är ej så lyckligt”

Terminologisk förankring genom TNCs rundfrågor till sakkunniga

Niina Nissilä & Nina Pilke

1. Inledning

Fackspråk utgör en infrastrukturell tillgång med både nationell och internationell dimension som förutsätter strategiskt agerande och helhetstänkande. Termer som är benämningar på fackspecifika begrepp inom ett begreppssystem (se Nuopponen & Pilke 2016:61) fyller en viktig funktion inom all verksamhetsanknuten kommunikation både specialister emellan och i specialistens kontakt med lekmannen. Deras betydelse för samhället understryks av att de lyfts fram i den svenska språklagen (Språklag 2009:600 § 12): ”Myndigheter har ett särskilt ansvar för att svensk terminologi inom deras olika fackområden finns tillgänglig, används och utvecklas.”

I vår artikel diskuterar vi hur en nationell terminological central förankrar och bereder väg för en acceptans av rekommendationer som gäller termer och definitioner av de fackspecifika begrepp som dessa representerar. En nationell terminological central behöver ett brett och mångsidigt nätverk för att på ett optimalt sätt kunna hålla ordning och reda i terminologin på det inhemska språket. En central aspekt i detta arbete är kontakter med experter från olika fackområden med beredskap att i sin expertroll bidra i terminologiska utredningar. (Bucher 2016) Artikeln presenterar en diakronisk pilotstudie inom ett större fackspråksinriktat projekt som initierats inom ramen för nätverket *Termer och terminologisering i svenskt fackspråk* med forskare vid Göteborgs universitet, Umeå universitet och Vasa universitet. Materialet utgörs av rundfrågor som har koordinerats under tiden 1941–1983 och som sparats i ett nomenklaturarkiv.

2. Syfte, material och metod

Syftet med vår studie är att beskriva hur Tekniska nomenklaturcentralen TNC¹ genom samarbete med fackexperter förankrar och bereder väg för acceptans av termer och definitioner på svenska med utgångspunkt i s.k. rundfrågor. Rundfråga är en form för insamling av fakta, synpunkter och förslag genom brevväxling. Vi diskuterar de utvalda term- och begreppsförslagen som projekt med arbetsprocess och slutprodukt genom att söka svar på tre forskningsfrågor: 1) vad är kännetecknande för TNC-rundfrågorna med tanke på arbetsmetod och deltagare? 2) vad kännetecknar innehållet i experternas ställningstaganden? och 3) hur utformas och etableras slutresultaten av rundfrågorna i ljuset av normerande tidsförankrade val?

Forskningsdesignen i vår fallstudie är både kvantitativ och kvalitativ. För det första reder vi ut de allmänna tids- och omfångsmässiga ramarna i processen (svarstid och deltagande experter) och hur omfattande rådgivarsystemet är (F1). För det andra ser vi på vilka experter som deltar i behandlingen av en specifik rundfråga från 1940-talet (hädanefter benämnd *Case R199*). Vi går igenom vilka slags ställningstaganden med tillhörande argument (acceptans, avslag, ändring) experterna har i sina uttalanden när det gäller form och innehåll hos föreslagna termer och definitioner inom gjuteriteknik. (F2) För det tredje diskuterar vi vilka uttalanden TNC tar hänsyn till i slutresultatet och vilka förslag som finns med i Rikstermbanken² i dagsläget (F3).

Primärmaterialet består av 366 rundfrågor i TNCs arkiv. Det är fråga om brevväxling som pågått under tiden 10.11.1941–10.3.1983. Initiativet till en rundfråga tycks ofta ha kommit utifrån, t.ex. från ett företag som har velat veta vilka termer som är de korrekta eller vad som skiljer olika termer åt. Utgående från dessa förfrågningar har TNC skrivit brev som har sänts till 1–74 mottagare. I en rundfråga har oftast ingått en beskrivning av problemet och dess bakgrund, TNCs diskussion kring den eventuella lösningen samt övervägda förslag till lösningar, den konkreta frågan samt begäran om svar (se exempel 7 nedan). För att få en helhetsbild av forskningsobjektet har vi intervjuat tre personer som via sitt arbete vid TNC känner till arkivets omfång och struktur. För processbeskrivningen utnyttjar vi även några skriftliga arkivdokument som beskriver arkivet och arbetssättet med rundfrågorna. Sådana är t.ex. årsredovisningar, mötesprotokoll och handledningar som gäller arbetssättet.

1 Sedan år 2000 heter centralen Terminologicentrum TNC (Bucher 2016:74).

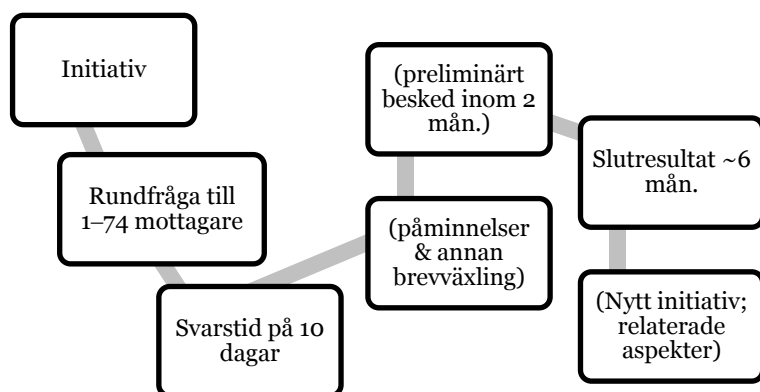
2 Terminologicentrum TNC har byggt upp och förvaltar Sveriges nationella termbank Rikstermbanken som öppnades 2009 (Rikstermbanken 2016; Nilsson, Kanner & Onikki-Rantajääskö 2016).

Undersökningen förankras i praktiskt terminologiarbete som bedrivs i projektform. De sex typiska faserna i ett terminologiprojekt är *planeringsfas*, *startfas*, *bearbetningsfas*, *utlåtande*, *färdigställande* och *uppföljning*. I fokus står faserna utlåtande och färdigställande. Under fasen utlåtande (remiss) begär man synpunkter av sakkunniga som representerar de blivande användargrupperna av de ifrågavarande begreppen och termerna. Syftet är att rätta de eventuella felen, garantera att förslagen lämpar sig för och accepteras av mottagarna och generera förslag till nya lösningar. Fasen färdigställande resulterar i vårt material i terminologiska ordlistor, tidskriftsartiklar och enskilda rekommendationer. (Nuopponen & Pilke 2016:80–94; Nykänen 1999)

I den kvantitativa analysen räknar vi antalet sakkunniga per rundfråga och antalet rundfrågor per år. I den kvalitativa analysen beskriver vi en utvald rundfråga genom tematisk analys som tar fasta på innehållskomponenterna i de sakkunnigas svar. Undersökningen är kontrastiv i fråga om tid (år), innehållet i olika svar och innehållet i olika brevytyper (slutresultatet – remissbrev).

3. Faser, aktörer och frågetyper i rundfrågeprocessen

TNCs första föreståndare John Wennerberg byggde upp både det metodologiska och praktiska i en rundfrågeprocess på 1940-talet (jfr Bucher 2012). Ännu idag är de grundläggande principerna i processen med i de terminologiprojekt som genomförs vid TNC. Om TNC inte har kunnat direkt hänvisa till en expert eller en myndighet som kunde ha besvarat frågan, har TNC initierat en konsultation i form av en rundfråga. Faserna i en rundfråga presenteras i figur 1.

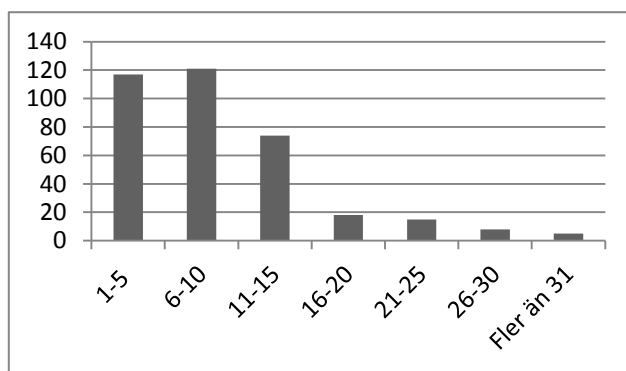

FIGUR 1: *Faserna i rundfrågeprocessen.*

Svarstiden för ett rundfrågebrev har ofta varit kring 10 dagar, och det har inte varit helt ovanligt att mottagarna också har fått påminnelser om att svara. Utgående från svaren har TNC skrivit ett preliminärt lösningsförslag, som ibland har sänts ut på ytterligare en konsultationsrunda. Slutresultatet har kommit ut inom ca ett halvår och har presenterats t.ex. i *Teknisk tidskrift* av John Wennerberg (TNC-aktuellt 2015). Vissa rundfrågor har gett upphov till nya rundfrågor. Med en rundfråga menas alltså alla de dokument som produceras under processen.

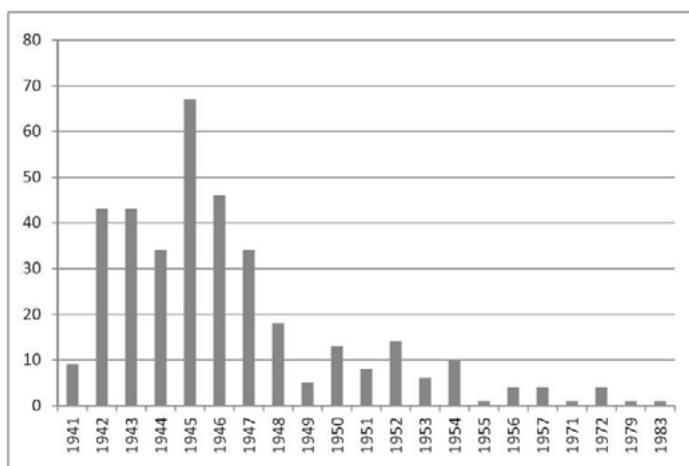
I vissa fall kommer det fram vem och vilken fråga som har gett initiativet till rundfrågan, men inte alltid. Experter som har fungerat som rådgivare representerar bl.a. myndigheter, branschorgan, intresseorganisationer, företag, forsknings- och utredningsinstitut, universitet och skolor samt språk- och standardiseringsorgan. Brevet har dock främst sänts till enskilda personer i stället för till grupper, eftersom ”resultatet av flera personers gemensamma överläggning” enligt TNCs erfarenhet ofta har haft ”en alltför orygglig karaktär” (Wennerberg 1946:2). Till rådgivargruppen har alltid hört även en språklig rådgivare som har varit utsedd av Svenska Akademien. En expert som en gång har etablerat sig som rådgivare har sedan fått vara med resten av livet.

Det vanligaste har varit att brevet har sänts till 7 mottagare (median), antalet mottagare har dock varierat från en upp till 74. Variationsvidden för majoriteten av breven är 1–15 mottagare. Antalet mottagare per rundfråga illustreras i figur 2.

FIGUR 2: Antal mottagare per rundfråga.

Brevväxlingen varit som aktivast under sju år från 1942 fram till 1947 vilket visas i figur 3. Verksamheten upphörde helt efter att John Wennerberg gick i pension (1957), men påbörjades på nytt 1971, dock i mycket mindre skala än förr. Från och med 1980-talet tog andra samarbetsmetoder såsom diskussioner på e-postlistor över.

FIGUR 3: Antalet rundfrågor per år 1941–1983.

Enligt John Wennerberg (1941) ingick det i TNCs uppgifter att svara på frågor som gällde svenska termer för tekniska begrepp och deras rättskrivning, att definiera begrepp, ta ställning till allmänspråkliga frågor i tekniska sammanhang, vid behov skapa nya termer och tecken. Däremot ansåg Wennerberg att TNC inte kunde offentligt ta ställning till vetenskapliga frågor, översättningsarbete, etymologiska frågor och klassifikation, även om dessa frågor ofta hörde till det interna utredningsarbetet (ibid.). En rundfråga har ofta innehållit flera olika frågor kring samma tema.

Vi presenterar nedan vilka typer av problem rundfrågorna söker svar på. Det vanliga är att rundfrågorna är utförligt motiverade och ger en heltäckande bild av problemet i respektive fråga. Av utrymmesskäl har vi dock valt att illustrera frågetyperna med hjälp av ett urval kortare exempel.

Enligt våra preliminära observationer har den vanligaste typen handlat om termens acceptabilitet, såsom i frågorna R22, R165 och R209 i exempel (1).

- (1)
 - a. Kan ni godkänna termerna klo, klofäste, gaffel enligt bilagan? (R22)
 - b. Kan ni godkänna termen skiktträ för hoplimmade faner i allmänhet, och krysssträ i st.f. ”kryssfaner”? (R165)
 - c. Föredrar ni värmedryghet eller värmerymlighet? (R209)

Ett frekvent förekommande tema som TNC har velat ha synpunkter på är hur man benämner begrepp, se exempel (2a) (R181). Frågan hur begrepp borde benämnas tycks höra ihop med frågan hur begreppen skiljs åt, se exemplen (2b), (2c) (R224, R247).

- (2)
 - a. Vilka namn böra väljas för de mot impuls och rörelsemängd svarande storheterna vid vridrörelse? (R181)
 - b. Anser ni att klippning är en typ av skärning? (R224)
 - c. 1. Anser Ni att fals betyder färdig falsförbindning (se bilaga)? 2. Om så är fallet, godkänner Ni ordet omslag (enkelt och dubbelt för en av delarna i en fals? 3. Godkänner Ni termen falstilltryckningsmaskin eller falstryckmaskin? 4. Godkänner ni termen omfalsning som benämning på ett särskilt slag av färdiga falsar? (jfr t.ex. hakfals) 5. Har ni andra förslag? (R247)

TNC har även varit med om att både söka efter och skapa ekvivalenter till engelska och tyska termer, såsom i exempel (3) (R190, R124, R69). Därtill tycks kontakterna till terminologicentraler i Norge och Danmark ha varit aktiva, TNC har ömsesidigt både hjälpt till att reda ut frågor och skickat ut egna rundfrågor på remiss till Norge och Danmark (se exempel (6), R101).

- (3)
 - a. TNC har från Terminologicentralen i Danmark fått en förfrågan hur "silicon-plastics" skall översättas (se bilaga) och låter härmed frågan vidare till Er. (R190)
 - b. Finnes någon svensk term för "Übermikroskop"? Om icke, har Ni något lämpligt förslag? (R124)
 - c. Vad föreslår ni som svenskt ord för det i bilagan nämnda "Umkehrspanne"? (R69)

Definitionsskrivande har enligt Wennerberg (1941) hört till TNCs uppgifter. Detta har lett till ett behov av att försäkra sig om att definitionerna är korrekta, såsom i exempel (4) (R139) som handlar om olika typer av förbränningsmotorer.

- (4) Äro de i bilagan angivna namnen och definitionerna riktiga? (R139)

Såsom Wennerberg (1941) nämner, har TNC även tagit ställning till språkriktighetsfrågor, och har ibland ställt frågor om dem även till experterna, såsom i exempel (5) (R270).

- (5)
 1. Kan stållina anses vara en lämplig svensk term för "wire"? 2. Om inte, varför? 3. Bör termen wire behållas så stavad, och hur bör den då böjas? 4. Bör termen behållas, men stavad vajer, med böjningsformerna vajern, flera vajrar, vajrarna? (R270)

Utöver de ovan nämnda terminologi- och språkorienterade typerna av frågor finns det ytterligare några, som vi har klassificerat som "övriga typer av frågor". De är mer allmänna frågor om hur man borde gå tillväga eller till och med vem som skulle kunna fungera som expert i frågan, se exempel (6) (R101, R146)

- (6) a. Vad är Eder åsikt om bifogade danska nomenklaturförslag? Finns det andra personer som böra få tillfälle att yttra sig i frågan? (R101)
b. B. Hur anser Ni att en totalutredning inom pumpområdet bör utföras? (R146)

Inom samma kategori faller även sådana frågor som handlar om hur information borde spridas, vilken arbetsmetod som skulle passa och en förfrågan om det finns samarbete inom branschen.

4. Case R199

Inom ramen för vår artikel har vi valt att se närmare på en rundfråga som har initierats av Husqvarna-koncernen den 15 januari 1946. Rundfrågan (R199) som gäller gjuteritekniska termer och definitioner har skickats ut den 16 januari 1946 till 11 mottagare, dvs. några fler än sju som utgör median för hela materialet, jfr figur 2. Frågan gäller fyra termers och definitioners acceptabilitet. Exempel (7) visar hur frågan (F) har ställts och hur inledningen, punkt ett och avslutningen i bilagan (B) har formulerats. Anmärkningsvärt är att TNC i frågan explicit nämner både termerna och definitionerna även om Husqvarna bara frågar om de sistnämnda.

- (7) F: TNC har blivit tillfrågad om vissa gjuteritekniska termer som används inom Husqvarna-koncernen. Se bilaga! Bör dessa termer godtagas med sina definitioner?
B: Inom Husqvarna-koncernen ha vi diskuterat vissa nomenklaturfrågor, varvid vi bland annat gått in för följande benämningar hämtade efter amerikanska normer (jfr Gjuteriet nr 5 1945). De äro:
Råttsvans; uppträder i form av fåror – diken – i godset och har uppkommit genom sandens svällning.
[...] Innan vi definitivt fastställa dessa definitioner, vore vi tacksamma att få Edert yttrande i frågan och se helst, att dessa definitioner bli antagna av TNC.

Vi har använt TNCs årsredovisningar med expertlistorna samt annan dokumentation och även sökmotorn Google när vi rett ut vilka de elva sakkunniga i frågan är, se nedan. Första experten på listan, Adolfson, har inte svarat på frågan och har inte gått att spåra. En annan som inte har svarat är Hallström vars namn har överstrukits på frågeblanketten med anteckningen "avliden" inom parentes under namnet. Två personer, Drakenberg och Granström, har skickat in samma svar vilket visar att de följer någonslags praktik och konsensus inom företaget ASEA.

- (8) Å. Adolfson: –
 G. Bergman: lektor, språklig rådgivare (Svenska Akademien)
 O. Bergman: ingenjör, Stockholm
 O. Drakenberg: bergsingenjör, Asea, Västerås
 I. Forslund: bergsingenjör, AB Svenska Kullagerfabriken, Katrineholm
 N. Fredriksson: ingenjör, Sandvik SRP AB, Svedala (?)
 Y. Granström: bergsingenjör, Asea (chef för gjuterierna), Västerås
 O. Hallström: disponent, Köpings Mekaniska Verkstads AB
 E. Lissell: bergsingenjör, Sveriges Mekanförbund
 S. Nilsson: civilingenjör, Kungl. Tekniska Högskolan, Södertälje
 F. O. Nordbeck: ingenjör, Kockums Mek. Verkstads AB, Malmö

Två sakkunniga har svarat enbart *Ja*. Den ena av dessa är den språkliga rådgivaren G. Bergman och den andra Fredriksson som inte finns med på expertlistorna. Det går dock att hitta en med samma namn och passande arbetsprofil via en Google-sökning. Rådgivaren som representerar akademikerna (Nilsson) har först skickat ett brev där han verkar vara upprörd över att han fått frågan eftersom han varken har blivit tillfrågad eller fått ta del av tidigare resultat av de rundfrågor som han har varit delaktig i: ”Jag vet inte vem som har utsett mig som korresponderande medlem, ty jag har aldrig blivit tillfrågad. Ej heller har jag fått del av resultaten eller på annat sätt fått någon erkänsla för arbetet. Under dessa förhållanden är jag icke hågad att offra någon tid på Edra förfrågningar.” (Nilsson 5.2.1946) TNC har svarat Nilsson genast den 6 februari genom att beklaga försummelsen, förklara proceduren och lova skicka ordlistor med resultaten: ”Tack för Eder brev som både förvånat och smärtat mig; förvånat därför att jag inte var medveten om att TNC begått någon försummelse, och smärtat därför att Ni dock uppenbarligen funnit skäl att beklaga Eder. Jag har därför gått tillbaka till de fall då vi rådfrågat Eder, för att se hur vi förfarit. [...]”. Efter att ha fått TNCs svar har Nilsson skickat utförliga svar på frågan i två skilda brev daterade 7.2.1946 och 16.2.1946.

Under tiden 16 januari till 22 maj 1946 skickades sammanlagt 16 brev inom ramen för R199, se tabell 1. Alla sakkunniga (N=7) som har gett innehållsliga kommentarer har även diskuterat begreppet ’rättsvans’.

TABELL 1: *Breven i Case R199.*

TNC (N=4)	Sakkunniga (N=12)
16/1 Fråga med 1 Bilaga	5/2 Upprörda kommentarer (proceduren)
6/2 Svar på upprörda kommentarer	17/1, 6/2 Ja-svar
13/2 Preliminärt lösningsförslag	19/1–22/2 innehållsliga kommentarer
22/5 Slutresultat	

Sakkunniga har svarat på frågan som ställs i exempel (7) genom att antingen kommentera termen eller definitionen. Av de tre som kommenterar termen accepterar en termen (9a) medan två andra (9b, c) föreslår andra termer (*svällrand*, *sandväll*, *formränna*, *formrand*) som begreppsrepresentationer:

- (9) a. Benämningen "rättsvans" bibehålles oförändrad. (Forslund 5.2.1946)
 b. "Rättsvans" som vi fått från amerikanskans "Rattails" är ej så lyckligt. Tanken bakom är den att ränderna i godset påminner om dem som skulle ha uppkommit, om en rätta släpat svansen i sandformen. Men den som hittat benämningen, har kanske ej reflekterat över, att randen efter rättsvansen i formen måste ge en upphöjning på godset, en ås. Man är väl i gjuterikretsar enig om, att fenomenet hänger samman med att sanden sväller och skjuter upp sig i en ås eller rygg under inverkan av hettan från metallen. Jag skulle därför vilja föreslå benämningen svällrand eller svällränder. (Nilsson 7.2.1946)
 c. Nej. Motivering: Som jag förut framhållit, anser jag det vara mycket olämpligt att införa ordet rättsvans som benämning på en svällränna i formens sandyta. Man bör kunna finna ett lämpligare ord för företeelsen, som icke kan åstadkommas av någon rätta. Kan man inte säga "sandväll", "formränna", "formrand" eller något annat ord, som täcker företeelsen. (Nordbeck 22.1.1946)

De tre sakkunniga som kommenterar definitionen föreslår att man tar bort ett ord (*diken*) ur definitionen (10a) eller att man kategoriserar begreppet som långsträckt fördjupning eller oregelbunden färbildning (10b, 10c). Lissell i 10c sätter dessutom *fåra* som första termalternativet.

- (10) a. 1. Rättsvans: Ordet "– diken –" bör utgå. Den gjuteritekniska nomenklaturen använder ordet ränder i stl.f. fåror, men fåror anses mig vara bättre. (O. Bergman 19.1.1946)
 b. Rättsvans är en mera långsträckt fördjupning i godsets yta som uppstår genom sandens svällning. (Drakenberg & Granström 26.1.1946)
 c. 1. Fåra eller rättsvans (eng. rattail) svag, oregelbunden färbildning i ytan av gjutet. (Lissell 31.1.1946)

Både i det preliminära lösningsförslaget i april och i slutresultatet i maj finns samma formulering i fråga om *rättsvans*, se exempel (11). I rekommendationen ger TNC termen *rättsvans* som första termalternativ med de tre synonyma termerna fåra, svällränna och svällrand. Därmed finns Lissells (10c), Nilssons (9b) och delvis även Nordbecks (9c) förslag med i resultatet. I definitionen har TNC utgått från Drakenbergs och Granströms definition (se 10b) med kompletteringen ifråga om omfattning (smal) i början samt en precisering av uppkomstsätt (genom motsvarande framträngning av sand från formen) i slutet.

- (11) råttsvans, fåra, svällränna, svällrand; orden förekommer på olika håll som synonymer med betydelsen: smal, långsträckt fördjupning i gjutgodsets yta, uppkommen genom motsvarande framträngning av sand från formen. (TNC 22.5.1946)

I nutida material hittar man *råttsvans* i Rikstermbanken med definitionen ”längre eller kortare grund fördjupning i gjutstyckets yta, i genomskärning påminnande om förkastningsspricka”. Källan i termposten är Emaljteknisk ordlista från 1957. Termen finns med även i Gjuteriteknisk handbok från 2015 vilket bekräftar att termen används fortfarande. En gång finns termen inom citationstecken vilket kan vara ett tecken på att den kanske fortfarande ses som ”ej så lycklig” inom branschen. I denna moderna ordbok finns bilder på yteffekter vilket efterlystes av en av de sakkunniga i R199: ”Termerna illustreras bäst med fotografier. Vi skola taga upp saken inom Mekanförbundets sandforskningskommitté.” (Lissell 31.1.1946).

5. Slutdiskussion

Behovet att förstå varandra samt att kunna uttrycka sig entydigt och explicit är centralt inom olika fackområden både internt i kommunikationen mellan experterna och externt när man vänder sig t.ex. till kunder. I många fall är det även fråga om säkerhet då en yteffekt i form av en ’råttsvans’ kan få allvarliga konsekvenser t.ex. i byggnadstekniska material. En gemensam förståelse av begreppets innehåll och benämning är en förutsättning för att riskerna ska kunna minimeras, kvaliteten säkras och kommunikationen möjliggöras mellan olika aktörer. Detta har man insett redan tidigt inom de tekniska områdena som varit pionjärer inom terminologiarbete både i Sverige och i övriga Europa.

Rundfrågorna i TNCs arkiv visar hur dialogen mellan fackexperter och terminologer har sett ut under drygt 40 år, och hur man med hjälp av termarbete har kunnat komma fram till språkliga lösningar som fungerar i fackkommunikation. Det kollektiva arbetet, som dokumenterats i TNCs arkiv i form av utredningar, rekommendationer och klassifikationer under tiden 1941–1983 och spritts vidare genom artiklar i *Teknisk tidskrift* och ordlistor, utgör grunden för en betydande del av den svenskspråkiga terminologin inom tekniska områden och terminologiarbete i allmänhet både i Sverige och i Finland. Brevmaterialet visar också att det redan tidigt har funnits internationellt samarbete inom området både i Norden och inom Europa, man har diskuterat s.k. ”Brysseltermen”.

TNCs uppdrag har sedan länge inte rört i första hand bara tekniska områden som under Wennerbergs tid utan alla områden i samhället. I Rikstermbanken som lanserades 2009 har TNC sparat termer som berör t.ex. ekonomi, hälso-

och sjukvård och juridik. De nutida möjligheterna att sprida och ta del av information gör att det är ytterst viktigt att det finns en nationell instans som i samarbete med sitt kollektiva nätverk koordinerar och garanterar god terminologihänsyn. Denna form av fackspråklig språkplanering (se Laurén, Myking & Picht 1997:231–236; Cabré 1999:215) kan förväntas resultera i tänkta termer som kan användas i dialoger på svenska på olika forum nu och i framtiden.

Inom ramen för vårt projekt kommer vi i följande fas att välja fyra fackområden för att kunna göra mera djupgående analyser av innehållet i de drygt 3000 breven som ingår i arkivet. I fokus för intresset står vid sidan av det innehållsliga i breven även själva breven som medium när det gäller att föra dialog (bl.a. hur frågorna har formulerats) och rundfrågornas betydelse inom fackområdena (dokumenterat resultat med tidsmässig förankring och livslängd). Vi kommer även att jämföra det processformat som TNC tillämpade fram till 1983 med senare digitaliserade arbetsformer i samband med terminologiska utredningar.

6. Litteratur

- Bucher, Anna-Lena 2012. Basord i våra fackspråk (TNC 104) – en ordlista som sätter gränser. I: *Terminfo* 3, s. 6–7.
- Bucher, Anna-Lena 2016. Nationella terminologicentraler – i allmännyttans intresse. I: Pilke, Nina & Niina Nissilä (red.), *Tänkta termer. Terminologihänsyn i nordiskt perspektiv*. Vasa: Vakki, s. 72–99.
- Cabré, M. Teresa 1999. *Terminology. Theory, methods and applications*. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins.
- Emaljteknisk ordlista* 1957. TNC 27. Västerås: TNC.
- Gjuteriteknisk handbok* 2015. Gjuteriföreningen. <<http://www.gjuterihandboken.se/>>. Hämtat 1.5.2016.
- Laurén, Christer, Johan Myking & Heribert Picht 1997. *Terminologi som vetenskapsgren*. Lund: Studentlitteratur.
- Nilsson, Henrik, Antti Kanner & Tiina Onikki-Rantajääskö 2016. Post och bank – om lagring av terminologi, den svenska Rikstermbanken och den finska Vetenskapstermbanken. I: Pilke, Nina & Niina Nissilä (red.), *Tänkta termer. Terminologihänsyn i nordiskt perspektiv*. Vasa: Vakki, s. 100–136.
- Nuopponen, Anita & Nina Pilke 2016. *Ordning och reda. Terminologilära i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur.
- Nykanen, Olli 1999. Sanastoprojektin vaiheet. I: Kuhmonen, Kaisa (red.), *Toimikunnista termitalkoisiin. 25 vuotta sanastotyön asiantuntemusta*. Helsinki: Tekniikan sanastokeskus, s. 62–76.
- Rikstermbanken* 2016. <<http://www.rikstermbanken.se>>. Hämtat 5.9.2016.

Språklag 2009:600. Svensk författningssamling. <<http://www.riksdagen.se>>. Hämtat 15.11.2016.

TNC-aktuellt 2015. Så gick det till på TNC på 1940-talet! I: *TNC-aktuellt* 2, s. 7–9. <<http://www.tnc.se/om-tnc/tnc-aktuellt/>>. Hämtat 5.9.2016.

Wennerberg, John 1941. Arbetsområde och arbetssätt. I: *Teknisk tidskrift* 28, s. 298–299. <<http://www.runeberg.org/tektid/>>. Hämtat 16 augusti 2016.

Wennerberg, John 1946. *TNC:s rådgivarsystem*. Bilaga 1 till TNC-prot. 1946-2. 6.3.1946. Opublicerat arkivmaterial.

Niina Nissilä

Nordiska språk

Vasa universitet

niina.nissila@uva.fi

Nina Pilke

Nordiska språk

Vasa universitet

nina.pilke@uva.fi